

SAUNA

pravo sudjelovanje u daljnjem natjecanju. S. n. je često sastavni dio propozicija, a izražuje je organizator natjecanja.

SATUS (njem. Schweizerischer Arbeiter-, Turn- und Sportverband), Švicarski radnički, gimnastički i sportski savez, osn. 1874; članovi su okupljeni u 6 centralnih sp. saveza (atletika, nogomet, plivanje, skijanje, boks i veslanje i 5 podsaveza (sp. gimnastika, atletika, schwingen i rvanje, gimnastičke igre, tenis). Od 1939 je uključen u Švicarski zemaljski savez za tjelesno vježbu. Sjedište S. je u Zürichu. S. priređuje svake četvrte god. Švicarske radničke, gimnastičke i sportske svečanosti.

sauna, fin. tip drvene kupaoonice, odn. posebno građene prostorije obložene drvom u kojoj se zrak zagrijava na 50 do 100°C a relativna vlažnost zraka je 5 do 15%. U s. se kupać znoj ležeći gol na drvenoj klupi a djelovanje s. se može pojačati masažom pomoću četke ili šibanjem tankim brezovim grančicama. Nakon boravka od 10 do 20 min u prostoriji s. kupać se hladi u bazenu s hladnom vodom, pod tušem ili na hladnom zraku. Postupak u s. i hlađenje mogu se 2—3 puta ponoviti a zatim kupać 20—30 min potpuno miruje. Boravak u s. pojačava krvotok te se koristi za ubrzanje oporavak sportaša poslije treninga i natjecanja. Pored toga s. djeluje preventivno protiv nahlade a koristi se i kod bolesti krvotoka i pluća te vegetativnim smetnjama

Saussure, Horace Benedict (1740—99), švic. prirodoslovac, alpski istraživač i pisac; potaknuo je prvi uspon na Mont Blanc i sam izveo 1787 treći uspon. Njegova knjiga *Voyages dans les Alpes*, 1779—96 u 4 sv. sadrži dotad najpreciznije karte alpskog područja.

Sava, Kolesarski klub (Biciklistički klub), osn. 1971 u Kranju; njegovi članovi osvojili su ekipno PJ u cestovnoj vožnji 1975, 1977, 1979 i 1980.

Sava, Veslački klub, osn. u Zagrebu; njegovi članovi osvojili su PJ u disciplinama: dvojac bez kormilara 1951 i 1952; dvojac s kormilarom 1952.

Savatić, Radovan (1879—1952), trgovac; biciklist i automobilist; pobijedio na automobilskim utrkaма Bukurešt — Beograd (1932), Prag — Bukurešt — Beograd (1937) i Beograd — Sofija — Atena (1938). Posljednji put je pobijedio kao šezdesetogodišnjak na utrci oko Kalemegdana (3. IX 1939).

Savez astronautičkih i raketnih organizacija Jugoslavije, udruženje republičkih i pokrajinskih astronautičkih i raketnih društava osn. 1974.; njegov prethodnik bio je Jugoslavensko astronautičko i raketno društvo, osn. 1953 sa sjedištem u Beogradu. Savez je od 1954 u članstvu u IAF.

Savez atletskih veterana Jugoslavije, osn. 1973 u Zagrebu; organizira rekreativnu i natjecateljsku aktivnost atletičara starijih od 40 godina podijeljenih u 9 dobnih kategorija i atletičarki starijih od 35 godina podijeljenih u 7 dobnih kategorija.

Savez društava pedagoga fizičke kulture Jugoslavije, osn. 1. i 2. XI 1959 u Beogradu kao udruženje republičkih i pokrajinskih društava učitelja, nastavnika i profesora tje. odgoja sa zadatkom međusobnog povezivanja pedagoga f.k. njihovog stručnog i pedagoškog usavršavanja te unapređenja nastave tje. odgoja i šk. sp. natjecanja.

Savez hokeja na travi Jugoslavije → *Jugoslavenski hokejski savez*

Savez Jugoslavije za dizanje utega (SJDU), udruženje republičkih i pokrajinskih saveza, osn. 11. IX 1921 kao komisija (odbor) Jugoslavenskog lakoatletskog saveza sa sjedištem u Zagrebu. Poslije Oslobođenja brigu o dizanju utega vodi FISAJ, a od 26. VI 1946 njegov Odbor za boks, rvanje i dizanje utega. Od 22/23. XII 1949 djeluje Odbor za dizanje utega sa sjedištem u Beogradu (1949—55) i Ljubljani (1955—68), u sastavu novoosnovanog Teškoatletskog saveza Jugoslavije. God. 1962 taj odbor prerasta u samostalni savez, koji od 1968 ima sjedište u Beogradu. SJDU je član SFKJ, JOK, IWF, EWF, IPF i EPF.

Savez Jugoslavije za motonautiku i skijanje na vodi, udruženje republičkih i pokrajinskih saveza osn. 1965 sa sjedištem u Beogradu. Prethodio mu je Odbor za motonautiku u sastavu Komisije Tehnika i sport (1946), odn. Pomorsko-brodarskog saveza Jugoslavije (1953). Savez je član Saveza za fizičku kulturu Jugoslavije i UIM.

Savez klizačkih i koturaljačkih sportova Jugoslavije, udruženje republičkih i pokrajinskih saveza Hrvatske, Srbije, Makedonije i Vojvodine i Zveze za drsanje in kotaljanje Slovenije, osn. 8. VI 1974. Sjedište saveza je u Ljubljani, međutim, pojedina njegova tijela imaju sjedište u Zagrebu i Beogradu. Ovom savezu prethodio je Odbor za klizanje, osn. 1926 pri Jugoslavenskom zimsko-sportskom savezu, koji djeluje do 1941. Nakon Oslobođenja osn. je 1947 Odbor za klizanje i hokej na ledu pri Fiskulturnom savezu Jugoslavije sa sjedištem u Beogradu. God. 1949 osn. je Savez za klizanje i hokej na ledu Jugoslavije koji je 1951 preseljen u Ljubljani. Umjetničko-koturaljanje uključeno je u taj savez 1953, a 1955 dolazi do osnivanja dvaju zasebnih organizacija Saveza za klizanje i koturaljanje Jugoslavije i Saveza za hokej na ledu Jugoslavije; god. 1956 savezi se ponovno ujedinjuju u Savez klizačkih i koturaljačkih sportova Jugoslavije koji djeluje do 1974. Taj savez je udružen u SFKJ i JOK; član je ISU i FIRS.

Savez organizacija za fizičku kulturu Jugoslavije → *Savez za fizičku kulturu Jugoslavije*

Savez rvačkih sportova Jugoslavije, udruženje republičkih i pokrajinskih saveza, osn. 1964 u Beogradu. Tom savezu prethodili su: Jugoslavenski teškoatletski savez (1922), Jugoslavenski teškoatletski i šakački savez (1934), zatim Odbor za boks, rvanje i dizanje utega FISAJ (1946), Teškoatletski savez Jugoslavije (1949) i Rvački savez Jugoslavije (1962). Savez je član SFKJ, JOK i FILA.

Savez sportova Jugoslavije → *Savez za fizičku kulturu Jugoslavije*

Savez streljačkih društava Kraljevine Srbije, prvi streljački savez osn. u jugosl. zemljama, 1887. Od 1889 izdaje Streljački glasnik; 1909

primljen u članstvo UIT; i.g. njegovi članovi nastupaju na PS.

Savez za atletsku gimnastiku Jugoslavije, udruženje pokrajinskih i republičkih saveza za atletsku gimnastiku, osn. 1971 u Beogradu. Do tada je brigu o atletskoj gimnastici vodila Komisija za atletsku gimnastiku pri Savezu Jugoslavije za dizanje utega, osn. 1965 sa sjedištem u Rijeci.

Savez za fizičku kulturu Jugoslavije, osn. je 7—8. V 1945 u Beogradu pod nazivom Fiskulturni odbor Jugoslavije (FOJ). Prije toga formiran je Fiskulturni odbor Srbije (FOS), Zemaljski fiskulturni odbor Hrvatske (ZEFIOH), a kasnije i fiskulturni odbori Slovenije, BiH, Makedonije i Crne Gore. Na prvoj skupštini u Beogradu, 14—16. XII 1945 FOJ mijenja naziv u Fiskulturni savez Jugoslavije (FISAJ). U republikama su formirani Fiskulturni savezi Bosne i Hercegovine (FISABIH), Crne Gore (FISACG), Hrvatske (FISAH), Srbije (FISAS) te Fiskulturna zveza Slovenije (FZS) i Fiskulturni savez Makedonije (FISOM). Prvi kongres FISAJ održan je 1947 u Beogradu (Statut FISAJ i pravilnici); drugi 1948 u Sarajevu (tokom 1948 formiraju se prvi sp. savezi). God. 1952 umjesto FISAJ osniva se Savez sportova Jugoslavije, u koji se udružuju svi sp. savezi osim Streljačkog saveza, Planinarskog saveza, Partizana Jugoslavije — Saveza za tjelesni odgoj, Šahovskog saveza, Zrakoplovnog saveza i Auto-moto saveza Jugoslavije. Prvi jugosl. kongres za f.k. (Beograd, 6—8. XI 1958) potaknuo je osnivanje novog udruženja za sve sp. organizacije te je osn. Jugoslavenski savez organizacija za fizičku kulturu (JSOFK), koji 1972 mijenja naziv u Savez za fizičku kulturu Jugoslavije, u kojem je u članstvo 47 sp. saveza i 6 strukovnih udruženja. Na području općine odn. grada sp. savezi i ostala strukovna udruženja organizirana su u općinskom odn. gradskom savezu za fizičku kulturu ili savezu organizacija za fizičku kulturu, a na razini pokrajine odn. republike u pokrajinski odn. republički savez (organizacija) za fizičku kulturu.

Savez za hokej na ledu Jugoslavije, udruženje republičkih i pokrajinskih saveza, osn. 29. i 30. X 1949 u Beogradu. Taj organizacija prethodio je Odbor za klizanje i hokej na ledu, osn. 1932 pri Jugoslavenskom zimsko-sportskom savezu u Ljubljani, koji djeluje do 1941. Nakon Oslobođenja, u Beogradu je 1947 osn. Odbor za klizanje i hokej na ledu u sastavu FISAJ. God. 1949 osn. je Savez za klizanje i hokej na ledu Jugoslavije, koji je 1951 preseljen u Ljubljani. Odvajanje tog saveza na Savez za klizanje i koturaljanje Jugoslavije i Savez za hokej na ledu Jugoslavije uslijedilo je 1955, a god. dana kasnije ponovno su ujedinjeni u Savez klizačkih i koturaljačkih sportova Jugoslavije. Savez kao zasebna organizacija djeluje od 8. VI 1974. Član je SFKJ, JOK i LIHG.

Savez za podvodne aktivnosti i sportski ribolov na moru osn. je 1953 u Splitu pod nazivom Savez pomorskih sportskih ribolovaca Jugoslavije. U prvo vrijeme Savez je okupljao samo sp. ribolovce na moru (udičare i podvodne ribolovce), a zatim i sportaše ostalih podvodnih sp. aktivnosti (autonomno ronjenje, podvodna tehnika, podvodna istraživanja, podvodna orijentacija, brzinsko ronjenje i plivanje perajama, podvodno snimanje i dr.). Savez je organizator mnogih jugosl. sp. natjecanja, a povremeno i PE i PS. Sjedište Saveza je od 1955 u Rijeci. Savez je član Narodne tehnike Jugoslavije, SFKJ, CMAS i CIPS.

Savez za skokove u vodu Jugoslavije, osn. 29—30. V 1971 u Herceg-Novom, sa sjedištem